

Analýza systémů SEA ve vybraných zemích EU

Martin Smutný, Integra Consulting s.r.o.
Ostrava, 17. května 2017

Úvodní informace

- o Analýzy byly zpracovány v rámci projektu „Technická asistence pro implementaci nařízení SEA“ v Turecku (financováno EK, realizováno v letech 2014 – 2016)
- o Cílem analýz bylo vytvoření podkladů pro doporučení k zavádění systému SEA v Turecku
- o Analyzované státy byly vybrány tak, aby pokrývaly různé přístupy k **transpozici a implementaci** SEA směrnice: Anglie, Česká republika, Dánsko, Chorvatsko, Itálie, Nizozemí

Přístup k transpozici

- o Naplnění minimálních požadavků stanovených směrnicí SEA (ENG, DEN)
 - *Např. není stanovena minimální lhůta pro konzultace k SEA dokumentaci*
- o Rozpracování legislativních požadavků nad rámec směrnice SEA (CRO, ČR, IT) – podrobnější požadavky na proces, ustavení nových orgánů, zavedení „stanovisek“ atd.
- o Nová legislativa (ENG, DEN) **x** Novelizace existujících zákonů (NL, ČR)
- o Složitost právní úpravy **x** Délka transpozice

Celkový „design“ systému SEA

- o Hlavní odpovědnost za koordinaci procesů SEA
 - *Plánovací či schvalující instituce (ENG, NL, DEN)*
 - *Příslušný úřad pro SEA (IT, CZ, CRO)*
- o Vazba mezi SEA a EIA
 - *Oddělené procesy s jasně vymezenými předměty posuzování, věcná vazba je spíše „teoretická“ – existují příklady dobré praxe (ENG)*
 - *IT: EIA screening může být proveden v rámci SEA (nicméně v praxi tento přístup není často aplikován)*
 - *NL: pouze „environmental assessment“ – je možná kombinace SEA/EIA, dvě varianty procesu dle předmětu posouzení (zjednodušená a plná) – značná flexibilita, významná role Komise EIA*

Rozsah aplikace SEA

- o Dle směrnice SEA tj. „plány a programy“ (ENG, IT, DEN)
- o Širší rozsah
 - *CZ: koncepce + „životní prostředí včetně ochrany přírody“ přidáno mezi sektory*
 - *CRO: strategie, plány, programy*
 - *Regionální územní plány, ÚP Záhřebu, velkých měst, národních a přírodních parků a zvláštních chráněných území*
 - *NL*
 - *Všechny plánovací dokumenty, které stanoví rámec pro rozhodnutí o projekty podléhající EIA*
 - *„E-test“ (environmental test) pro legislativní návrhy*

Screening

- o Pouze ČR kombinuje screening a scoping (zjišťovací řízení), ostatní státy mají screening jako samostatný krok
- o Administrace
 - *Plánovací či schvalující instituce (ENG, NL, DEN)*
 - *Příslušný úřad pro SEA (IT, CZ, CRO)*
- o Pouze v ČR zahrnuje screening účast veřejnosti, ostatní státy pouze konzultace s relevantními úřady
- o ENG, NL: bez formálního screeningového rozhodnutí, není stanoven časový rámec, nejsou stanoveny informace na základě kterých má být screening proveden (ENG)

Scoping

- o Administrace
 - Plánovací instituce (ENG, NL, DEN, IT)
 - Příslušný úřad pro SEA (ČR)
- o Zahrnuje konzultace s veřejností (mimo ENG) a relevantními úřady (ENG – orgány veřejného zdraví nejsou povinně konzultovány, **v praxi se tak často děje**)
- o NL: Expertní názor Komise EIA k rozsahu posouzení je často vyžadován
 - Scoping dobrovolný v „jednoduché“ variantě (EIA pro „malé“ projekty), povinný v „komplexním“ posouzení tj. pro SEA vždy
 - Scoping report musí řešit varianty, představuje zadání pro SEA dokumentaci

Dokumentace SEA

- o Obsah SEA dokumentace
 - Informace dle směrnice SEA bez pevně stanovené struktury (ENG, NL, DEN)
 - Jasně definované kapitoly (ČR, CRO) + kritéria pro výběr projektů, samostatná kapitola k vlivům na zdraví, vypořádání připomínek (ČR)
- o Zpracovatelé
 - CZ, CRO, NL, IT: konzultační firmy
 - ENG, DEN: časté zapojení „in house“ expertů (zejména pro SEA územních plánů)

Kontrola kvality i.

1. Zaměření na procesní aspekty (bez specifických legislativních ustanovení), konzultace s veřejností považovány za dostatečnou kontrolu kvality hodnocení (ENG, DEN)
2. Kontrola kvality dokumentace SEA speciální institucí – Komise EIA – zaměřená na věcnou stránku (NL)
 - Hodnotí se přiměřenost analýz a objektivita závěrů tj. zda SEA poskytuje informace dostatečné pro rozhodnutí o plánu či programu
 - Kontrola kvality často zahrnuje i konzultace s plánovací institucí
 - Výstupem je „advisory report“

Kontrola kvality ii.

3. Komplexní systémy kontroly kvality
 - Autorizace pro experty + kontrola SEA dokumentace příslušným úřadem pro SEA (CZ)
 - Autorizace pro konzultační firmy + expertní komise (CRO)
- o Dobrovolný systém: the Chartered Environmentalist & Quality Mark (ENG)

SEA a schválení plánu či programu

- o SEA dokumentace a závěry konzultací (ENG, DEN)
- o SEA dokumentace, závěry konzultací a „advisory report“ (NL)
- o Závěrečné stanovisko (CZ, IT, CRO)
- o Informace o rozhodnutí
 - Obecně stanovená povinnost schvalující instituce (ENG, NL, DEN)
 - IT: National Official Journal (Official Gazette) or on the Regional Official Bulletin

Závěry i.

- o Dvě skupiny států:
 - Jednodušší procesní aspekt, hlavní odpovědnost přísluší plánovací institucí
 - Složitější procedura, podrobnější legislativní požadavky, existence „příslušného úřadu“
- o Existence příslušného úřadu umožňuje externí supervizi procesu SEA, naopak může vést k delšímu procesu SEA
- o Praxe naznačuje že jednodušší procesy mohou být flexibilnější a umožňují aplikaci SEA dle kontextu (NL)
- o Komplikovaná procedura může „odvádět pozornost“ od účelu SEA tj. poskytnout vstupy do přípravy a schvalování plánů a programů

Závěry i.

o Kontrola kvality

- *Komplexní systémy kontroly kvality (zejména autorizace) nejsou zárukou kvalitních SEA*
- *Existence specializované instituce (Komise EIA) zaměřené na „podstatu věci“ je přínosem = kontrola kvality je nástrojem k integraci vstupů SEA do rozhodování*

o „Politické klima“ a ochota plánovacích institucí přijmout doporučení SEA je klíčovým předpokladem pro efektivitu SEA

- *Významnější role plánovacích či schvalujících institucí v koordinaci procesu SEA může přispět k větší ochotě přijmout vstupy SEA („ownership“)*